

Miercuri, 9 iulie 2008

- au) este preocupat de blocajul în care se află negocierile referitoare la dezarmare privind chestiuni precum un tratat privind interzicerea materialelor fisibile și un protocol de verificare pentru convenția privind armele biologice, dar și de lipsa progreselor în ratificarea Tratatului privind interzicerea totală a testelor nucleare; recunoaște, cu toate acestea, că cea de-a 63-a sesiune ONU oferă UE o oportunitate excelentă de a asuma un rol de lider în promovarea ratificării și universalizării tratatului recent încheiat privind interzicerea munițiilor cu dispersie și de a deschide negocieri cu scopul încheierii unui tratat internațional privind comerțul cu arme și a unui tratat internațional prin care să se impună o interdicție la nivel global a armelor pe bază de uraniu sărăcit; invită UE și ONU să își continue eforturile de consolidare a Programului de acțiune al ONU privind armele de calibru mic și armele ușoare și de extindere a domeniului de aplicare al Convenției de la Ottawa privind interzicerea minelor antipersonal,
- av) îndeamnă statele membre ale UE să depună toate eforturile necesare pentru a garanta un consens internațional care va permite încheierea negocierilor privind Convenția generală asupra terorismului internațional,
- aw) invită Consiliul să încurajeze toate activitățile și finanțarea corespunzătoare care vizează integrarea dimensiunii de gen în cadrul tuturor aspectelor legate de activitățile ONU,
- ax) îndeamnă Consiliul să sprijine toate activitățile care vizează combaterea extincției speciilor și protejarea mediului înconjurător, precum și mobilizarea resurselor financiare necesare;
2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei.

Rolul judecătorului național în sistemul jurisdicțional al Uniunii Europene

P6_TA(2008)0352

Rezoluția Parlamentului European din 9 iulie 2008 privind rolul judecătorului național în sistemul jurisdicțional al Uniunii Europene (2007/2027(INI))

(2009/C 294 E/06)

Parlamentul European,

- având în vedere articolul 61 din Tratatul CE care prevede crearea treptată a unui spațiu de libertate, securitate și justiție, inclusiv măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală,
- având în vedere Programul de la Haga pentru consolidarea libertății, securității și justiției în Uniunea Europeană⁽¹⁾, adoptat de Consiliul European de la Bruxelles la 5 noiembrie 2004, și comunicarea Comisiei din 10 mai 2005 privind „Programul de la Haga: Zece priorități pentru următorii cinci ani” (COM(2005)0184),
- având în vedere solicitarea din 14-15 decembrie 2001 a Consiliului European de la Laeken privind crearea rapidă a unei rețele europene care să încurajeze formarea profesională a magistraților, în scopul de a contribui la dezvoltarea unui climat de încredere între actorii implicați în cooperarea judiciară,
- având în vedere rezoluțiile sale din 10 septembrie 1991 privind înființarea unei Academii de Drept European⁽²⁾ și din 24 septembrie 2002 privind Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (REFJ)⁽³⁾,
- având în vedere comunicările Comisiei din 29 iunie 2006 privind formarea judiciară în Uniunea Europeană (COM(2006)0356), din 5 septembrie 2007 „Către o Europă a rezultatelor: aplicarea legislației comunitare” (COM(2007)0502) și din 4 februarie 2008 privind crearea unui forum de discuții cu privire la politicile și practicile UE în domeniul justiției (COM(2008)0038),

⁽¹⁾ JO C 53, 3.3.2005, p. 1.

⁽²⁾ JO C 267, 14.10.1991, p. 33.

⁽³⁾ JO C 273 E, 14.11.2003, p. 99.

Miercuri, 9 iulie 2008

- având în vedere Decizia 2008/79/CE, Euratom a Consiliului din 20 decembrie 2007 de modificare a Protocolului privind Statutul Curții de Justiție ⁽¹⁾, și modificările ulterioare ale Regulamentului de procedură al Curții de Justiție pentru inițierea unei proceduri accelerate a chestiunii preliminare,
 - având în vedere articolele 81 alineatul (2) litera (h) și 82 alineatul (1) litera (c) din viitorul Tratat privind funcționarea Uniunii Europene, astfel cum au fost introduse prin Tratatul de la Lisabona, care ar crea un temei juridic pentru măsurile de sprijinire a formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție,
 - având în vedere articolul 45 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri juridice (A6-0224/2008),
- A. întrucât un studiu realizat pentru scopurile prezentei rezoluții în cea de-a doua jumătate a anului 2007 a scos în evidență:
- diferențe semnificative pe teritoriul Uniunii Europene în ceea ce privește cunoașterea dreptului comunitar ⁽²⁾ de către judecătorii naționali, aceasta fiind uneori foarte limitată;
 - necesitatea de a ameliora de urgență competențele generale ale judecătorilor naționali în materie de limbi străine;
 - dificultățile pe care le-au întâmpinat judecătorii naționali în accesarea unor informații de drept comunitar specifice și actualizate;
 - necesitatea îmbunătățirii și intensificării formării inițiale și de-a lungul vieții a judecătorilor naționali în domeniul dreptului comunitar;
 - gradul relativ scăzut de familiarizare a judecătorilor cu procedura chestiunilor preliminare și necesitatea consolidării dialogului dintre judecătorii naționali și Curtea de Justiție;
 - percepția pe care o mare parte a judecătorilor o au despre dreptul comunitar ca fiind exagerat de complex și opac;
 - necesitatea de a garanta că dreptul comunitar se pretează mai bine la punerea în aplicare de către judecătorii naționali;
- B. întrucât principala responsabilitate privind formarea membrilor corpului judiciar, inclusiv dimensiunea europeană a acesteia, aparține statelor membre; întrucât Programul de la Haga mai sus-menționat conține o declarație a Consiliului European conform căreia „o componentă europeană ar trebui introdusă în mod sistematic în procesul de formare a autorităților judiciare” ⁽³⁾ și întrucât pregătirea membrilor corpului judiciar din fiecare stat membru rămâne, cu toate acestea, o problemă de interes comun atât pentru instituțiile UE, cât și pentru fiecare stat membru în parte;
- C. întrucât dreptul comunitar nu trebuie perceput ca fiind o zonă rezervată unei elite de specialiști și deoarece oportunitățile de formare în acest domeniu nu trebuie să se limiteze doar la judecătorii de la instanțele superioare, ci să îi privească și pe judecătorii de la toate nivelurile sistemului judiciar;
- D. întrucât anumite organisme pe care Comunitatea le sprijină din punct de vedere financiar au din ce în ce mai mult succes și formează deja un număr considerabil de judecători și procurori de stat;
- E. întrucât cunoștințele de limbi străine sunt esențiale pentru asigurarea unei cooperări judiciare corespunzătoare, în special în materie civilă și comercială, în domenii care presupun contactul direct dintre judecători, și pentru facilitarea accesului la programele de schimb pentru judecători;
- F. întrucât, în ciuda eforturilor constante depuse de Curtea de Justiție, durata medie actuală a procedurii chestiunilor preliminare continuă să fie excesiv de lungă și face să scadă semnificativ interesul judecătorilor naționali pentru această procedură;

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2008, p. 42.

⁽²⁾ În sensul prezentei rezoluții, trimerile la dreptul comunitar includ și legislația Uniunii Europene.

⁽³⁾ JO C 53, 3.3.2005, p. 1, la p. 12.

Miercuri, 9 iulie 2008

- G. întrucât Curtea de Justiție a afirmat că este de competența statelor membre crearea unui sistem de căi de atac și proceduri juridice care să garanteze respectarea dreptului la o protecție judiciară efectivă a drepturilor derivate din dreptul comunitar ⁽¹⁾;
- H. întrucât nici o prevedere a prezentei rezoluții nu ar trebui interpretată ca aducând atingere independenței judecătorilor și sistemelor juridice naționale, în conformitate cu Recomandarea nr. R(94)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și cu Carta europeană privind Statutul Judecătorilor din 1998,

Judecătorul național ca prim judecător al dreptului comunitar

1. consideră că Comunitatea Europeană este o comunitate de drept ⁽²⁾; consideră că dreptul comunitar ar rămâne literă moartă dacă nu este aplicat în mod corect pe teritoriul statelor membre, inclusiv de către judecătorii naționali, care reprezintă, în consecință, elementul-cheie al sistemului judiciar al Uniunii Europene și care joacă un rol central și indispensabil în crearea unui sistem juridic unic european, în special în lumina recentelor realizări ale legiuitorului comunitar ⁽³⁾, în sensul unei participări mai active și a unei responsabilități mai importante a judecătorilor naționali în aplicarea dreptului comunitar;
2. salută recunoașterea de către Comisie a rolului esențial pe care îl au judecătorii naționali în garantarea respectării dreptului comunitar, de exemplu prin intermediul principiilor supremației dreptului comunitar, al efectului direct, al interpretării uniforme și al răspunderii statului membru pentru încălcarea dreptului comunitar; solicită Comisiei să continue eforturile depuse în această direcție, în plus față de inițiativele sectoriale deja existente; mai mult decât atât, solicită Comisiei să publice fără întârziere o notă informativă privind acțiunile în daune-interese care rezultă din încălcarea dreptului comunitar de către autoritățile naționale;

Problemele de limbă

3. consideră că limba este principalul instrument de care dispun practicienii dreptului; consideră că nivelul actual privind formarea judecătorilor naționali în domeniul limbilor străine, care este în raport direct cu nivelul real de cunoaștere a dreptului comunitar, restrânge nu numai oportunitățile de cooperare judiciară cu privire la anumite instrumente specifice, ci și dezvoltarea încrederii reciproce, întrebuițarea corespunzătoare a doctrinei de *acte clair* (doctrina actelor clare și precise) și participarea în cadrul programelor de schimb; solicită tuturor actorilor implicați în formarea judiciară să pună accentul în special pe formarea judecătorilor în domeniul limbilor străine;
4. ia act de faptul că punerea în aplicare a dreptului comunitar de către judecătorii naționali constituie o provocare complexă pentru aceștia, în special pentru judecătorii din statele membre care au aderat la Uniunea Europeană în mai 2004 și după această dată, fapt care face necesară intensificarea metodelor de promovare a formării profesionale a judecătorilor din aceste state membre;
5. în plus, este de părere că prin adoptarea mai multor regulamente care cuprind norme referitoare la conflictul de legi, legiuitorul comunitar a făcut o alegere politică care implică eventuala aplicare a legii străine de către judecătorii naționali, ceea ce poate deopotrivă să implice o abordare comparativă; consideră că aceste elemente, reunite, vin în sprijinul perfecționării formării profesionale în domeniul limbilor străine;
6. consideră că perfecționarea competențelor de limbă ale magistraților din statele membre reprezintă o chestiune de interes public; prin urmare, solicită statelor membre să garanteze gratuitatea și accesibilitatea unei astfel de formări și să examineze posibilitatea ca judecătorii să poată studia o limbă străină în statul membru pe teritoriul căruia se vorbește aceasta, de exemplu concomitent cu participarea la programele de schimb de magistrați;
7. consideră accesul la bibliografia științifică în limba maternă a judecătorilor drept un factor important pentru o mai bună înțelegere a dreptului comunitar și subliniază lipsa manifestă a literaturii de specialitate în domeniul dreptului comunitar în anumite limbi oficiale ale UE, de exemplu în legătură cu chestiunile de drept internațional privat, și posibilele consecințe grave pe care aceasta le-ar putea avea pentru instaurarea unei ordini juridice comune care să reflecte diversitatea tradițiilor juridice; solicită, în consecință, sprijinul Comisiei pentru dezvoltarea unei astfel de literaturi, în special în limbile oficiale mai puțin vorbite;

⁽¹⁾ Cauza C-50/00 P UPA [2002] Rec. I-6677, paragraful 41.

⁽²⁾ Cauza 294/83 „Les Verts”/Parlamentul European [1986] Rec 1339, punctul 23.

⁽³⁾ A se vedea, de exemplu, Regulamentul (CE) No 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a regulilor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO L 1, 4.1.2003, p. 1).

Miercuri, 9 iulie 2008

Accesul la sursele de drept relevante

8. subliniază lipsa unor informații complete și actualizate din domeniul dreptului comunitar care să fie puse la dispoziția unui număr mare de judecători naționali în mod sistematic și adecvat și faptul că dreptul comunitar este uneori slab reprezentat în jurnalele oficiale, codurile, comentariile, periodicele și manualele naționale și se bazează pe traduceri de o calitate inegală; solicită statelor membre să își intensifice eforturile în acest domeniu;

9. este de părere că un adevărat spațiu judiciar european, pe al cărui teritoriu să aibă loc o cooperare judiciară efectivă, necesită nu doar cunoașterea dreptului comunitar, ci și cunoștințe generale reciproce cu privire la sistemele juridice din celelalte state membre; evidențiază inconsecvențele în ceea ce privește aplicarea legii străine pe teritoriul Uniunii Europene și consideră că această problemă importantă ar trebui abordată în viitor; ia notă, în acest sens, de viitorul studiu orizontal al Comisiei privind aplicarea legii străine în materie civilă și comercială și studiile desfășurate în prezent în cadrul Conferinței de drept internațional privat de la Haga;

10. salută intenția Comisiei de a sprijini îmbunătățirea accesului la bazele de date naționale care cuprind hotărârile instanțelor naționale în materie de drept comunitar; consideră că aceste baze de date trebuie să fie cât mai complete și mai ușor accesibile cu putință; mai mult, consideră că regulamentele și convențiile privind jurisdicția și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială ar putea reprezenta un punct de plecare pentru constituirea unei baze de date europene, dat fiind faptul că judecătorii naționali recurg în mod frecvent la acestea;

11. este de părere că toți judecătorii naționali ar trebui să aibă acces la bazele de date care conțin informații referitoare la cererile de pronunțare a unei hotărâri privind chestiuni preliminare pendinte în toate statele membre; consideră la fel de importantă și publicarea ulterioară a deciziilor instanțelor de trimitere care aplică hotărârile privind chestiuni preliminare, astfel cum se prevede în nota informativă a Curții de Justiție privind cererile de pronunțare a unei hotărâri privind chestiuni preliminare trimise de instanțele naționale⁽¹⁾;

12. consideră că, dată fiind cantitatea bogată de informații de drept comunitar disponibile on-line, formarea judecătorilor trebuie să vizeze nu doar substanța dreptului, ci și modul în care pot fi accesate eficient surse juridice actualizate;

13. salută angajamentul Comisiei de a publica pentru cetățeni rezumate ale actelor juridice comunitare și consideră că astfel de rezumate fără caracter juridic ar putea înlesni accesul mai rapid al practicienilor dreptului la informații pertinente;

14. încurajează dezvoltarea instrumentelor on-line și a inițiativelor în domeniul învățământului on-line care, deși nu constituie un răspuns complet la chestiunea formării, ar trebui considerate drept complementare contactului direct dintre judecători și formatori;

Către un cadru mai structurat pentru formarea judiciară în Uniunea Europeană

15. solicită ca o componentă europeană în procesul de formare la nivel național a tuturor membrilor corpului magistraților:

- să fie introdusă în mod sistematic pe parcursul formării profesionale și în concursurile de intrare în profesiile juridice;
- să fie în continuare consolidată, cât mai devreme cu putință și pe tot parcursul procesului de formare, punându-se accentul în special pe aspectele practice,
- să vizeze metode de interpretare și principii juridice care pot fi necunoscute în ordinea juridică internă, dar care joacă un rol important în cadrul dreptului comunitar;

16. remarcă succesul în creștere al programului de schimb de magistrați; încurajează REFJ să permită accesul la acest program pentru un număr cât mai mare de judecători și să garanteze o integrare adecvată a judecătorilor din domeniul civil, comercial și administrativ în cadrul acestuia; salută activitățile rețelei în domeniul predării limbilor străine și extinderea programului de schimb și pentru Curtea de Justiție, Eurojust și Curtea Europeană a Drepturilor Omului;

⁽¹⁾ JO C 143, 11.6.2005, p. 1, paragraful 31.

Miercuri, 9 iulie 2008

17. consideră că posibilitatea oferită judecătorilor naționali de a participa la procesul de formare profesională de bază și avansată reprezintă o problemă logică și financiară majoră pentru statele membre; este de părere că, în principiu, judecătorii nu ar trebui să fie nevoiți să suporte cheltuielile de formare în domeniul dreptului comunitar; solicită Comisiei să pună la dispoziția Parlamentului estimări, pentru fiecare stat membru în parte, cu privire la costurile pe care le implică înlocuirea temporară a judecătorilor care participă la programele de schimb;

18. ținând seama de faptul că Comisia a recunoscut monopolul de facto al REFJ în privința operării Programului de schimb pentru autoritățile judiciare, invită Comisia să garanteze că procedurile prin care REFJ solicită fonduri pentru acest program de schimb reflectă această situație de monopol; solicită în special eficientizarea procedurilor respective pentru a garanta că fondurile sunt disponibile la timp, astfel încât rețeaua să poată organiza și conduce un program eficient care îndeplinește așteptările și angajamentele făcute către școlile naționale participante, instituțiile internaționale, precum și judecători și procurori; consideră că, în caz contrar, credibilitatea programului de schimb ar putea fi pusă sub semnul întrebării, în detrimentul judecătorilor și procurorilor naționali interesați să ia parte, precum și al dezvoltării încrederii reciproce dintre magistrații europeni;

19. ia notă de evaluarea Comisiei conform căreia modalitatea cea mai adecvată de promovare a formării profesionale în spațiul judiciar european constă la ora actuală în sprijinul financiar oferit anumitor organisme prin intermediul programului-cadru „Drepturi fundamentale și justiție” pentru perioada 2007-2013 care precizează că problema înființării de noi structuri europene de formare judiciară ar putea fi din nou abordată la sfârșitul programului;

20. solicită Comisiei să procedeze la o evaluare riguroasă a rezultatelor acestui program-cadru, în lumina prezentei rezoluții, și să formuleze noi propuneri pentru dezvoltarea și diversificarea măsurilor de promovare a formării profesionale pentru judecători;

21. consideră, cu toate acestea, că a sosit momentul pentru o soluție instituțională pragmatică la problema formării judiciare la nivelul UE, care să valorifice pe deplin structurile existente, evitând în același timp dublarea inutilă a programelor și a structurilor; solicită, prin urmare, crearea unei Academii Judiciare Europene, alcătuită din REFJ și Academia de Drept European; solicită ca această soluție instituțională să țină seama de experiența utilă acumulată în urma gestionării Colegiului European de Poliție;

22. consideră că judecătorii naționali nu pot adopta o atitudine pasivă față de dreptul comunitar, după cum reiese din jurisprudența Curții de Justiție privind problemele de drept comunitar invocate din oficiu de către instanțele naționale ⁽¹⁾;

23. solicită consolidarea formării profesionale a candidaților pentru numirea în funcții judiciare cât mai devreme cu putință și pe tot parcursul perioadei de formare și prin analogie cu sugestiile și propunerile de mai sus referitoare la judecătorii naționali;

Un dialog consolidat între judecătorii naționali și Curtea de Justiție

24. consideră că procedura chestiunilor preliminare reprezintă o garanție esențială pentru coerența ordinii juridice comunitare și aplicarea uniformă a dreptului comunitar;

25. solicită Curții de Justiție și tuturor părților implicate să reducă în continuare durata medie a procedurii chestiunilor preliminare, această oportunitate esențială de dialog devenind astfel mult mai atractivă pentru judecătorii naționali;

26. îndeamnă Comisia să verifice dacă unele norme naționale de procedură constituie un obstacol real sau potențial în calea posibilității ca orice instanță sau tribunal din statul membru să ceară o hotărâre privind chestiunea preliminară, astfel cum se prevede în paragraful doi al articolului 234 din Tratatul CE, și să condamne cu hotărâre orice încălcare care rezultă în urma unor astfel de obstacole;

⁽¹⁾ Cauzele C-312/93 *Peterbroeck* [1995] Rec. I-4599, C-473/00 *Cofidis* [2002] Rec. I-10875 și C-168/05 *Mostaza Claro* [2006] Rec. I-10421.

Miercuri, 9 iulie 2008

27. consideră că limitele impuse jurisdicției Curții de Justiție, în particular cele prevăzute la titlul IV din Tratatul CE, aduc atingere în mod inutil aplicării uniforme a dreptului comunitar în domeniile respective și trimit un mesaj negativ către marea majoritate a judecătorilor care se ocupă de aceste aspecte, aceștia aflându-se în imposibilitatea de a stabili un contact direct cu Curtea de Justiție, ceea ce conduce la întâzieri inutile;

28. regretă că, în temeiul articolului 10 din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii anexat la Tratatul de la Lisabona, competențele Curții de Justiție cu privire la legislația în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală adoptată înainte de intrarea în vigoare a respectivului tratat, continuă să rămână cele prevăzute de actualul Tratat UE pentru o perioadă tranzitorie de cinci ani; salută, cu toate acestea, declarația Conferinței Interguvernamentale cu privire la articolul respectiv din Protocol și, prin urmare, îndeamnă Consiliul și Comisia să se alătore Parlamentului în efortul de a adopta din nou această legislație în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală care a fost adoptată înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona;

29. dată fiind introducerea unei proceduri accelerate a chestiunii preliminare, împărtășește opinia Consiliului conform căreia este important ca Curtea de Justiție să furnizeze orientări la care judecătorii naționali să se poată raporta atunci când decid dacă să solicite sau nu o procedura accelerată;

30. solicită Curții de Justiție să ia în considerare toate îmbunătățirile posibile ce pot fi aduse procedurilor privind chestiunile preliminare și care l-ar putea implica mai îndeaproape pe judecătorul care le solicită, inclusiv posibilitățile sporite de clarificare a procedurii și de participare la procedura orală;

31. consideră că, într-o ordine juridică comunitară descentralizată și matură, judecătorii naționali nu trebuie marginalizați, ci dimpotrivă, trebuie să li se ofere mai multe responsabilități și să fie încurajați în misiunea de primi judecători ai dreptului comunitar; solicită, în consecință, examinarea unui sistem de „undă verde” care ar putea să includă răspunsurile propuse de judecătorii naționali la întrebările adresate Curții de Justiție, care ar putea să decidă într-o perioadă dată dacă să accepte hotărârea propusă sau să decidă pe cont propriu, în maniera unei curți de apel;

Legi mai bine adaptate în vederea aplicării lor de către judecătorii naționali

32. ia act de crearea unui forum de discuții pe tema politicilor și practicilor UE în materie de justiție și solicită Comisiei să asigure transparența dezbaterilor din cadrul acestuia; ia notă de angajamentul pe care Comisia și l-a asumat de a prezenta în mod regulat un raport atât Parlamentului cât și Consiliului;

33. insistă asupra necesității de a folosi un limbaj mai clar în legislația comunitară și a unei coerențe terminologice sporite între instrumentele juridice; sprijină cu tărie folosirea proiectatului Cadru Comun de Referință în domeniul dreptului european al contractelor ca instrument superior de legiferare;

34. susține cu tărie insistențele Comisiei ca statele membre să furnizeze în mod sistematic tabele comparative pentru a preciza modalitățile de punere în aplicare a directivelor comunitare în cadrul reglementărilor interne; este de acord că astfel de tabele pun la dispoziție informații valoroase la prețuri și eforturi minime; consideră, în plus, că tabelele comparative sporesc transparența aplicării dreptului comunitar, oferind judecătorilor naționali și părților din fața acestora o șansă realistă de a vedea dacă dreptul comunitar se află în spatele unei anumite norme naționale și să verifice pe cont propriu dacă aplicarea transpunerii s-a făcut corespunzător, iar, în caz afirmativ, să constate și modalitatea prin care a fost realizat acest lucru;

*

* *

35. încredințează președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție și raportul comisiei competente, Consiliului, Comisiei, Curții de Justiție și Ombudsmanului European.